

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ KAPSAMINDAKİ İKİNCİ SINIF TÜRKÇE DERS KİTABI METİNLERİNİN OKUNABİLİRLİĞİ

Dr. Halil İbrahim Öksüz
Gazi Üniversitesi
oksuzhalilibrahim@hotmail.com
ORCID: 0000-0003-4338-297X

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 16.04.2026

Revize Tarihi: 22.05.2026

Kabul Tarihi: 28.06.2026

Atf Bilgisi: Öksüz, H. İ. (2026). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamındaki ikinci sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinin okunabilirliği. *Sınıf Öğretmenliği Araştırmaları Dergisi (SÖAD)*, 6(1), 56-68.

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) odağında hazırlanan ilkököl ikinci sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeylerini incelemektir. Çalışmanın bu amacı doğrultusunda kitapta yer alan hikâye edici ve bilgi verici metinlerin hece, kelime ve cümle uzunlukları analiz edilmiştir. Bahsi geçen bu değerlerden elde edilen ortalamalar Ateşman (1997) tarafından Türkçeye uyarlanan okunabilirlik formülünde kullanılmış ve ders kitabında yer alan metinlerin okunabilirlik değerleri hesaplanmıştır. Doküman incelemesi yoluyla elde edilen okunabilirlik puanlarının metin türlerine göre karşılaştırılması hedeflenen bu çalışma betimsel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın materyalini Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 5.05.2025 tarih ve 131715185 sayılı yazı ile eğitim aracı olarak kabul edilen ve TYMM'ye göre hazırlanan ilkököl ikinci sınıf Türkçe ders kitabı oluşturmaktadır. Mevcut araştırmaya ilkököl ikinci sınıf Türkçe ders kitabında yer alan 8 temadan toplam 25 metin dâhil edilmiştir ve bu metinlerin 15'i hikâye edici, 10'u ise bilgi verici metindir. Elde edilen okunabilirlik skorları ise SPSS 24 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen toplam 25 metnin 8'i orta düzeyde yer alırken 17'si kolay düzeyde yer almaktadır. Daha düşük okunabilirlik puanına sahip olan orta güçlükteki 8 metnin 7'si bilgi verici metindir. Ayrıca uygulanan Bağımsız Örneklemeler T Testi sonucuna göre hikâye edici metinler ile bilgi verici metinlerin okunabilirlik puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t(23)=2.403, p<.05$). Buna göre hikâye edici metinlerin okunabilirlik yönünden daha yüksek puana sahip olmasından yola çıkarak daha kolay metinler olduğu yorumu yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, okunabilirlik, ders kitapları, metin türleri.

READABILITY OF SECOND-GRADE TURKISH TEXTBOOK TEXTS WITHIN THE SCOPE OF THE CENTURY OF TURKEY EDUCATION MODEL

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the readability levels of texts in the primary school second-grade Turkish textbook prepared within the framework of the Century of Turkey Education Model (CTEM). In line with this objective, the syllable, word, and sentence lengths of the narrative and informative texts in the textbook were analyzed. The average values obtained from these measurements were utilized in the readability formula adapted into Turkish by Ateşman (1997), and the readability scores of the texts in the textbook were calculated. This study, which aims to compare the readability scores obtained through document analysis across text types, was conducted using a descriptive survey design. The research material consists of the primary school second-grade Turkish textbook, which was approved as an educational tool by the Ministry of National Education, Board of Education and Discipline with the directive dated May 5, 2025, and numbered 131715185, and prepared according to the CTEM. A total of 25 texts from 8 themes in the primary school second-grade Turkish textbook were included in the current study, consisting of 15 narrative and 10 informative texts. The obtained readability scores were analyzed using the SPSS 24 software package. Out of the 25 texts included in the study, 8 were found to be at the medium level, while 17 were at the easy level. Seven out of the eight medium-difficulty texts with lower readability scores were informative texts. Furthermore, according to the results of the Independent Samples T-Test, a significant difference was found between the readability scores of narrative and informative texts ($t(23) = 2.403, p<.05$). Based on the higher readability scores of narrative texts, it can be interpreted that they are easier texts in terms of readability.

Keywords: Century of Turkey Education Model, readability, textbooks, text types.

Giriş

Yapay zekânın etkisiyle hızlanan teknoloji alanındaki gelişmelere rağmen ders kitapları eğitimin vazgeçilmez bir parçası olarak önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü ders kitapları kapsayıcı bir yapıda olması ve bir yıllık içeriğin tek kaynaktan yer alarak kolaylıkla ulaşılabilmemesine olanak tanınması sebebiyle her zaman var olacaktır (Strong, Silver, Perini ve Tuculescu, 2002). Ders kitapları, mevcut

dersin amaç ve kazanımlarına uygun ve tutarlı, öğretmenlere öğretimi şekillendirme noktasında rehberlik eden sınıf ortamında en çok kullanılan ders materyalidir (Delice, Aydın ve Kardeş, 2009).

Her programda olduğu gibi son program olan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (TYMM) de ders kitapları önemli bir yer tutmaktadır. Bu doğrultuda ilkökul Türkçe dersi çerçevesinde birinci ve ikinci sınıf ders kitapları TYMM'ye göre hazırlanmıştır (Çetintürk, Karafılık, Özdemir, Erdoğan ve Yiğit, 2025). TYMM, üst düzey beceriler arasında yer alan değerlendirme, yorumlama, sorgulama, eleştirilen düşünme ve araştırma gibi becerilerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2024). Türkçe dersi öğretim programları içinde genelde metin seçme ve işleme başlığı içerisinde yer verilen bilgilerde Türkçe derslerinde öğretimin üzerine yapılandırılacağı metinlerin seçimi hakkında bilgiler yer almaktadır. Örneğin, seçilen metinlerin çocukların seviyesine ve yaşlarına uygun olması bu bilgilerden biridir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2009). TYMM'de ise benzer şekilde seçilen metinlerin sınıf ve öğrenci seviyesine uygun olması gerektiği açıkça ifade edilmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2024). Bir metnin öğrenci seviyesine uygunluğunu tespit etmek için en sık başvurulan yollardan biri okunabilirlik skorunu hesaplamaktır. Ancak okunabilirlik, okunaklılık ve anlaşılabilirlik kavramları sık sık karıştırılmakta ve hatta birbiri yerine kullanılmaktadır.

Şekil 1. Okunaklılık, okunabilirlik ve anlaşılabilirliğin özellikleri

Şekil 1'den de (Öksüz ve Keskin, 2022) anlaşılacağı gibi okunaklılık, daha çok metnin yer aldığı kitabın dış yapı özelliklerinden etkilenen görme, algılama ile ilgili bir kavramdır. Bir başka ifadeyle okunaklılık, yazının büyüklüğü, karakteri, rengi, satır boşlukları, metnin dayalı olduğu yön ve görsellerin dengesi, renk seçimi, uygunluğu gibi metnin algılanmasını kolaylaştıran veya zorlaştıran unsurlardır (Güyer, Temur ve Solmaz, 2009; Okur, 2003). Okunabilirlik ise okunaklılıktan farklı olarak bir metnin zorluğu veya kolaylığını ifade etmektedir. Örneğin Ateşman'a (1997) göre okunabilirlik, bir metnin bir okuyucu tarafından kolay ya da zor anlaşılır olma durumudur. Gerek Ateşman (1997) gerekse daha eski okunabilir tanımları (Bormuth, 1967; Göğüş, 1978; McLaughlin, 1969; Tekbıyık, 2006) okunabilirliğin metnin anlaşılabilirliğiyle yakından ilişkili olduğunu ifade etmektedir. Bu ilişki okunabilirlik formülleri düşünüldüğünde beklendik bir yorumdur. Çünkü 100 yıldan uzun bir araştırma arka planı olan okunabilirlik ve okunabilirlik formüllerinde yer alan değişkenler genellikle ortalama kelime uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğudur (Öksüz ve Keskin, 2022). Her ne kadar okunabilirlik formülleri ve okunabilirlik tanımları metnin anlaşılabilirliğine atıf yapsalar da anlaşılabilirlik metinde yer alan kelimelerin veya cümlelerin uzunluğu gibi metne bağlı unsurlardan ziyade okuyucunun özellikleri ve yetenekleriyle ilişkili bir kavramdır. Bu sebeple de okunabilirliğin anlaşılabilirliği kestirme konusunda tek başına yeterli olmadığını ifade eden araştırma sayısı oldukça fazladır (Asem, 2012; Bargate, 2012; Çepni, Gökdere ve Küçük, 2002; Gallagher, Fazio

ve Gunning, 2012; Okur, Arı, Ersoyal ve Okur, 2013; Öksüz ve Keskin, 2022; Topkaya, Kalın ve Yılar, 2015).

Okunabilirlik ve okunabilirlik formülleri sonucu elde edilen skorun anlaşılabilirliği tek başına yordamaması göz önünde bulundurularak okunabilirlikten ve formüllerinden faydalanmak önemlidir. Okunabilirlik skorunun yanı sıra öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, motivasyon, kelime hazineleri, dikkat gibi gerek bilişsel gerekse duyuşsal seviyeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Böylece okunabilirlik formüllerinden üst düzeyde verim elde edilebilme ihtimali doğmaktadır. Çünkü son 100 yılda birçoğu kelime ve cümle ortalamaları dikkate alınarak geliştirilmiş 200'ün üzerinde okunabilirlik formülü mevcuttur (Brangan, 2015). Geliştirilen formül sayısının fazlalığı gerçekleştirilen araştırma sayısıyla da doğru orantılıdır. Özellikle literatürde okunabilirlik puanının yüksek olduğu (daha kolay) metinlerin okuyucu tarafından daha kolay anlaşıldığı ifade edilmektedir. Çünkü gerçekleştirilen birçok çalışmada okunabilirlik puanı ile okuduğunu anlama arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Ateşman, 1997; Bezirci ve Yılmaz, 2010; Bormuth, 1967; Chall, 1988; Dreyer, 1984; Fry, 2002; Göğüş, 1978; Güyer ve diğerleri, 2009; Kalın ve Aydemir, 2017; Köse, 2009; McLaughlin, 1969; Mert, 2018; Mirzaoğlu ve Akın, 2015; Özbek ve Ergül, 2018; Richards, Platt ve Platt, 1992; Tekbıyık, 2006; Yalın, 1996; Zamanian ve Heydari, 2012). Dolayısıyla Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin okunabilirlik düzeylerinin tıpkı anlama düzeylerinde olduğu gibi (Güven ve Yaşartürk, 2025) planlanması ve ders kitabı yazarları, editörleri ve yayınevleri tarafından üzerine düşünülmesi gereken önemli bir unsurdur. Bu noktadan hareketle mevcut araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) odağında hazırlanan ilkökul ikinci sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeylerini incelemektir. Çalışmanın bu amacı doğrultusunda kitapta yer alan hikâye edici ve bilgi verici metinlerin hece, kelime ve cümle uzunlukları analiz edilmiştir. Bahsi geçen bu değerlerden elde edilen ortalamalar Ateşman (1997) tarafından Türkçeye uyarlanan okunabilirlik formülünde kullanılmış ve ders kitabında yer alan metinlerin okunabilirlik değerleri hesaplanmıştır.

Bu genel amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranacaktır:

1. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ilkökul 2. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin ortalama hece, kelime ve cümle uzunlukları ne düzeydedir?
2. Ders kitabında yer alan metinlerin Ateşman (1997) tarafından Türkçeye uyarlanan okunabilirlik formülüne göre okunabilirlik puanları ve güçlük düzeyleri nedir?
3. Metinlerin okunabilirlik puanları metin türlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli odağında hazırlanan ilkökul ikinci sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeylerini incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada doküman incelemesi yoluyla elde edilen okunabilirlik puanlarının metin türlerine göre karşılaştırılması planlanmaktadır. Bu noktadan hareketle mevcut çalışmanın betimsel tarama modelinde gerçekleştirildiği söylenebilir. Betimsel tarama modelinde ilgili duruma herhangi bir müdahale edilmemektedir ve durum içinde bulunduğu gerçeklik doğrultusunda ortaya konulmaktadır (Cohen, Manion, ve Morrison, 2007).

Betimsel tarama modeli mümkün olan uygun bir çalışma grubuna ait geçmişte veya hala var olan bir olgunun genelleme amacıyla belirli bir sistematik çerçevesinde taranması ve bu durumun betimsel olarak incelenmesini içermektedir (Karasar, 2006).

Araştırmanın Materyali

Araştırmanın materyalini Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 5.05.2025 tarih ve 131715185 sayılı yazı ile eğitim aracı olarak kabul edilen ve TYMM'ye göre hazırlanan ilkökul ikinci sınıf Türkçe ders kitabı oluşturmaktadır (Çetintürk ve diğerleri, 2025).

İlgili kitapta yer alan temalar ve bu temalardan araştırmaya dâhil edilen metinler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.
Araştırmaya Dâhil Edilen Metinler

Sıra	Tema	Metin
1	Değerlerimizle Varız	Güvercin Tini İyilik Yap İyilik Bul Horozun Sorumluluğu Nihan’ın Kardeşi
2	Atatürk ve Çocuk	Atatürk’ün Çocuk Sevgisi Öğretmen Olun! 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
3	Doğada Neler Oluyor?	Çiçekli Çaydanlık Sıfır Atık Günlüğü Doğal Afetler
4	Okuma Serüvenimiz	Kitap Okumayı Seviyorum Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi Dil Mirası Koruyucusu
5	Yeteneklerimizi Tanıyoruz	Türkülerin Babası Neşet Ertaş Şu Oyuna Bak! İşte Şapalak! Lokum, Oyun ve Oyuncak Müzesi’nde
6	Mucit Çocuk	Çok Merak, Çok Eğlence Meraklı, Cesur ve Maceracı Alper Gezeravcı Neler Oluyor?
7	Kültür Hazinesi	Nasreddin Hoca Bayrak Töreni Bir Bayram Sürprizi
8	Haklarımızı Biliyoruz	Mınav Dostları Kararla Gelen Başarı Yaz Tatilini Nasıl Değerlendirelim?
Toplam	8	25

Tablo 1 incelendiğinde, mevcut araştırmaya ilkökul ikinci sınıf Türkçe ders kitabında yer alan 8 temadan toplam 25 metin dâhil edilmiştir. İlk tema olan “Değerlerimizle Varız” teması hariç her temadan araştırmaya üç metin dâhil edilmiştir. Bunun nedeni ise beş metinden oluşan her temada bir dinleme metni ve bir şiirin bulunmasıdır. Dolayısıyla araştırmaya 25 hikâye edici ve bilgi verici metin dâhil edilmiştir. Bu metin türlerinin temalara göre dağılımına ise Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2.
Araştırmaya dâhil edilen metinlerin türleri

Sıra	Tema	Tür	n
1	Değerlerimizle Varız	Hikâye Edici	3
		Bilgi Verici	1
2	Atatürk ve Çocuk	Hikâye Edici	1
		Bilgi Verici	2
3	Doğada Neler Oluyor?	Hikâye Edici	1
		Bilgi Verici	2
4	Okuma Serüvenimiz	Hikâye Edici	2
		Bilgi Verici	1
5	Yeteneklerimizi Tanıyoruz	Hikâye Edici	1
		Bilgi Verici	2
6	Mucit Çocuk	Hikâye Edici	2
		Bilgi Verici	1
7	Kültür Hazinesi	Hikâye Edici	3
		Bilgi Verici	-
8	Haklarımızı Biliyoruz	Hikâye Edici	2
		Bilgi Verici	1
Toplam		Hikâye Edici	15
		Bilgi Verici	10

Tablo 2 incelendiğinde, ilkököl ikinci sınıf Türkçe ders kitabında yer alan 8 temadan toplam 25 metin araştırmaya dâhil edilmiştir ve bu metinlerin 15'i hikâye edici, 10'u ise bilgi verici metindir. Yine Tablo 2 incelendiğinde, yedinci tema olan "Kültür Hazinesimiz" adlı temada bilgi verici metne yer verilmezken diğer temalarda nispeten dengeli bir dağılım izlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada doküman incelemesi yoluyla tespit edilen hikâye edici ve bilgi verici metinler Ateşman (1997) tarafından Türkçeye uyarlanan okunabilirlik formülüne göre analiz edilmiş ve her metnin okunabilir puanı ile okunabilirlik düzeyi belirlenmiştir. Formüle göre okunabilirlik sayısı şu şekilde hesaplanmaktadır:

$$\text{Okunabilirlik Sayısı} = 198,825 - (40,175 \cdot x1) - (2,610 \cdot x2)$$

Ateşman (1997) tarafından geliştirilen bu denklemde yer alan ilk bilinmeyen ($x1$) ortalama kelime uzunluğu, ikinci bilinmeyen ise ($x2$) ortalama cümle uzunluğu değeridir. Ortalama kelime uzunluğu, metinde yer alan toplam hece sayısının metinde yer alan toplam kelime sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Öte yandan ortalama cümle uzunluğu ise metinde yer alan toplam kelime sayısının yine metinde yer alan toplam cümle sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Elde edilen okunabilir sayıları ve bu aralıklara denk gelen okunabilir düzeyleri ise Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.

Okunabilirlik sayısı ve okunabilirlik düzeyleri

Okunabilirlik Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi
90-100	Çok kolay
70-89	Kolay
50-69	Orta düzeyde
30-49	Zor
1-29	Çok zor

Tablo 3'e göre Ateşman'ın (1997) okunabilirlik formülünün 1 ile 100 arasında ve çok zordan çok kolaya doğru beş düzeyde sınıflandırıldığı görülmektedir. Araştırma kapsamında metinlerin okunabilir düzeylerini hesaplamak için gerekli olan ortalama kelime uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğu değerlerinin elde edilmesi için gerekli olan toplam hece, toplam kelime ve toplam cümle sayıları çevrimiçi araçlar kullanılarak elde edilmiştir. Birçok farklı çevrimiçi araç bulunması sebebiyle araştırmacı örnek bir metnin hece, kelime ve cümle sayıları saymıştır. Araştırmacı tarafından titizlikle elde edilen hece, kelime ve cümle verileriyle benzer sonuçları üreten çevrimiçi araçlar güvenilir kabul edilmiş ve 25 metnin ilgili değerleri bu araçlar vasıtasıyla hesaplanmıştır. Böylece her metin için toplam hece, kelime, cümle sayısı, ortalama kelime uzunluğu, ortalama cümle uzunluğu ve okunabilirlik sayısı elde edilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli odağında hazırlanan ilkököl ikinci sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeylerini incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada veriler SPSS 24 paket programı ile analiz edilmiştir (IBM Corp., 2016). Araştırmada verilerin normallik varsayımını sağlayıp sağlayamadığını görmek adına çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. İlgili değerlerin çarpıklık ve basıklık açısından ± 2 aralığında yer alması verilerin normal dağılıma işaret ettiği kabul edilmiştir (George ve Mallery, 2001). Verilerin normal dağılım göstermesiyle birlikte, iki farklı grup olan hikâye edici ve bilgi verici metinlerin okunabilirlik puanlarını karşılaştırmak için Bağımsız Örneklemeler T Testi uygulanmıştır.

Araştırma Etiği

Mevcut araştırma doküman incelemesine dayalı bir betimsel tarama araştırmasıdır. Dolayısıyla araştırmacının veri toplama sürecinde herhangi bir insan katılımcı yer almamıştır. Mevcut araştırmada veriler, Talim ve Terbiye Kurulu tarafından onaylanan TYMM'ye göre hazırlanmış ikinci sınıf Türkçe ders kitabı ve bu kitapta yer alan metinlerden elde edilmiştir. Bu sebeple de herhangi bir etik kurul izni

gerektirmemektedir. Ancak her ne kadar araştırmada insan katılımcı yer almasa bile bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine sadık kalınmıştır ve mevcut araştırma bu çerçevede yürütülmüştür.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde normallik verileri, tanımlayıcı istatistikler ve hikâye edici metinler ile bilgi verici metinlerin okunabilirlik düzeylerinin karşılaştırıldığı Bağımsız Örneklem T Testi verileri yer almaktadır.

Tablo 4.

Metin türlerine göre tanımlayıcı istatistikler

	\bar{x}	n	SS	Min	Maks	Çarpıklık	Basıklık
Hikâye Edici	75.40	15	8.07	57.55	88.36	-.116	.260
Bilgi Verici	65.86	10	11.83	50.18	82.89	.567	-1.482

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya dâhil edilen hikâye edici metinlerin ortalama okunabilirlik puanları 75.40 iken bilgi verici metinlerin okunabilirlik puanları 65.86'dır. Ayrıca bu metinlere ait çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Verilerin normal dağılım göstermesiyle birlikte iki farklı grup olan hikâye edici metinler ve bilgi verici metinleri karşılaştırmak için Bağımsız Örneklem T Testi uygulanmıştır ve elde edilen sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.

Araştırmaya dâhil edilen metinlere ait okunabilirlik sayıları ve düzeyleri

Metin	Ortalama kelime uzunluğu	Ortalama cümle uzunluğu	Okunabilirlik	Düzyer
Güvercin Tini	2,5	5	85,33	Kolay
İyilik Yap İyilik Bul	2,62	7,68	73,37	Kolay
Horozun Sorumluluğu	2,65	6,66	74,71	Kolay
Nihan'ın Kardeşi	2,40	6,88	84,07	Kolay
Atatürk'ün Çocuk Sevgisi	2,85	11,42	54,49	Orta
Öğretmen Olun!	2,49	10,92	70,25	Kolay
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	2,43	13,44	65,78	Orta
Çiçekli Çaydanlık	2,64	7,90	71,95	Kolay
Sıfır Atık Günlüğü	2,32	9	81,92	Kolay
Doğal Afetler	2,88	10,92	54,60	Orta
Kitap Okumayı Seviyorum	2,53	8,94	73,61	Kolay
Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi	2,99	10,86	50,18	Orta
Dil Mirası Koruyucusu	3,10	6,29	57,55	Orta
Türkülerin Babası Neşet Ertaş	2,48	9,06	75,14	Kolay
Şu Oyuna Bak! İşte Şapalak!	2,49	5,97	82,89	Kolay
Lokum, Oyun ve Oyuncak Müzesi'nde	2,52	10	71,44	Kolay
Çok Merak, Çok Eğlence	2,38	6,096	87,25	Kolay
Meraklı, Cesur ve Maceracı Alper Gezeravcı	2,73	10,5	61,41	Orta
Neler Oluyor?	2,44	4,66	88,36	Kolay
Nasreddin Hoca	2,53	8,61	74,48	Kolay
Bayrak Töreni	2,67	8,45	69,27	Orta
Bir Bayram Sürprizi	2,63	6,46	76,12	Kolay
Mırnav Dosyaları	2,59	7,55	74,98	Kolay
Kararla Gelen Başarı	2,55	9,40	71,59	Kolay
Yaz Tatilini Nasıl Değerlendirelim?	2,91	8,71	58,84	Orta

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya dâhil edilen hikâye edici metinlerin okunabilirlik puanlarının en yüksek 88.36, en düşük ise 57.55 olduğu görülmektedir. Öte yandan bilgi verici metinlerin okunabilirlik puanlarının en yüksek 82.89, en düşük ise 50.18 olduğu görülmektedir. Araştırmaya dâhil edilen toplam 25 metnin 8'i orta düzeyde yer alırken 17'si kolay düzeyde yer almaktadır. Görece daha düşük okunabilirlik puanına sahip olduğu için diğer metinlere kıyasla okunabilirlik açısından daha zor olarak ifade edebileceğimiz orta güçlükteki 8 metnin 7'si bilgi verici

metindir. Dolayısıyla bilgi verici metni oluşturan kelimelerin hece bakımından hikâye edici metinlere göre daha uzun ve cümlelerin ise daha fazla kelimedenden oluştuğu yorumu yapılabilir.

Tablo 6.

Metin türlerine göre okunabilirlik puanlarının karşılaştırılması

	Grup	\bar{x}	SS	SD	t	p
İkinci sınıf Türkçe ders kitabı	Hikâye Edici	75.40	.07	23	2.403	.025*
	Bilgi Verici	65.86	1.83			

*p<.05, **p<.01

Hikâye edici ve bilgi verici metinlerin okunabilirlik puanlarını karşılaştırmak için ilk olarak varyansların homojenliği kontrol edilmiştir. Bu doğrultuda varyansların homojen dağılım gösterdiği tespit edilmiştir ($F(23)=3.499$, $p=.074$). Varyansların homojen dağılım göstermesinden hareketle uygulanan Bağımsız Örneklemeler T Testi sonucuna göre hikâye edici metinler ile bilgi verici metinlerin okunabilirlik puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t(23)=2.403$, $p<.05$). Ortalamalar incelendiğinde ise oluşan bu anlamlı farkın hikâye edici metinler lehine olduğu görülmüştür. Buna göre hikâye edici metinlerin okunabilirlik yönünden daha yüksek puana sahip olmasından yola çıkarak daha kolay metinler olduğu yorumu yapılabilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmaya dâhil edilen hikâye edici metinlerin okunabilirlik puanlarının en yüksek 88.36, en düşük ise 57.55 olduğu görülmektedir. Öte yandan bilgi verici metinlerin okunabilirlik puanlarının en yüksek 82.89, en düşük ise 50.18 olduğu görülmektedir. Araştırmaya dâhil edilen toplam 25 metnin 8'i orta düzeyde yer alırken 17'si kolay düzeyde yer almaktadır. Daha düşük okunabilirlik puanına sahip olan orta güçlükteki 8 metnin 7'si bilgi verici metindir. Ayrıca gerçekleştirilen analiz sonucunda hikâye edici metinlerin bilgi verici metinlere göre okunabilirlik puanının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna göre hikâye edici metinlerin okunabilirlik yönünden daha yüksek puana sahip olmasından yola çıkarak daha kolay metinler olduğu yorumu yapılabilir. Elde edilen bu bulgu literatürde yer alan birçok çalışmayla paralellik göstermektedir (Baş ve Yıldız, 2015; Mirzaoğlu ve Akın, 2015; A. Okur ve Arı, 2013; Öksüz ve Keskin, 2022; Özbek ve Ergül, 2018; Özçelik, 2025; Özdemir, 2016). Okunabilirlik formülleri metni oluşturan toplam hece sayısı, toplam kelime sayısı ve toplam cümle sayısı değerlerini kullanmaktadır. Bu değerler ile hesaplanan ortalama kelime uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğu değişkenleri de formül denkleminde yer alarak skor elde edilmektedir. Bilgi verici metinlerin neden-sonuç ilişkilerini açıklama yoluna sık sık başvurması, sık sık tanımlara yer vermesi vb. nedenlerden dolayı daha uzun cümle yapılarına yer vermesi olağandır. Bu uzun cümleler ise okunabilirlik puanını düşürmekte ve bilgi verici metinlerin daha zor düzeyde yer almasına neden olmaktadır. Çünkü literatürde yer alan birçok araştırma kapsamında uzun cümlelerin kısa cümlelere oranla okuyucuyu daha çok zorladığı ve anlamayı olumsuz etkilediği ifade edilmektedir (Benjamin, 2012; Bezirci ve Yılmaz, 2010; Clifton, Staub, ve Rayner, 2007; Çiftçi, Çeçen ve Melanlıoğlu, 2007; Durukan, 2014; Elli, 2011; Güven, 2010; Güyer vd., 2009; İskender, 2013; Karatay, Bolat ve Güngör, 2013; Küçükahmet, 2011; Mirzaoğlu ve Akın, 2015; Okur ve Arı, 2013; Özbek ve Ergül, 2018; Tekbıyık, 2006; Timur, 2002, 2003; Tosunoğlu ve Özlük, 2011; Ulusoy, 2009; Yazıcı ve Yeşilbursa, 2007; Zorbaz, 2007). Ancak bunun literatürde yer alan bazı çalışmalar ise kısa cümlelerin daha az, uzun cümlelerin ise daha anlaşılır olduğunu tespit etmiştir. Örneğin, Öksüz ve Keskin (2022) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ders kitaplarından seçilen hikâye edici ve bilgi verici metinler cümle uzunlukları yönünden bağlama dikkat edilerek kısaltılmıştır. Bu cümle kısaltma işlemi sonucu metinlerin okunabilirlik puanları yükselmiştir. Bu işlemin ardından gerçekleştirilen yarı deneysel süreçte araştırmacı müdahalesiyle okunabilirlik puanı yükseltilecek metinlerin orijinal metinlere oranla ilkökul dördüncü sınıf öğrencileri tarafından daha az anlaşıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla okunabilirlik puanı ve düzeyi bir metnin anlaşılabilir olup olmama durumu hakkında yorum yapma noktasında tek başına yeterli bir veri değildir.

TYMM'ye göre hazırlanan ilkököl ikinci sınıf Türkçe ders kitabındaki metin türlerinin nispeten dengeli bir dağılım sergilediği söylenebilir. Ayrıca kolay metinlerin dönem başında daha sık yer alması ve dönem sonuna doğru metinlerin okunabilirlik puanlarını nispeten dengeli bir şekilde düşmesi ikinci sınıf öğrencilerinin dönem içindeki gelişimlerinin gözetildiğini göstermektedir. Benzer bir sonuç Çağlayan (2024) gerçekleştirilen ve yine TYMM'ye göre hazırlanan beşinci sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeylerinin karşılaştırıldığı çalışmada da ortaya çıkmıştır. Ayrıca metinlerin genellikle kolay ve orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Çağlayan (2024) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da bilgi verici metinlerin okunabilirlik puanları hikâye edici metinlere oranla daha düşüktür.

Elde edilen sonuçlar, araştırmanın sahip olduğu bazı sınırlılıklar ve literatür ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir: Mevcut araştırma Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli odağında hazırlanan ilkököl ikinci sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeylerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın en büyük sınırlılığı, sadece Türkçe ders kitabının ve yalnızca ikinci sınıf düzeyinin araştırma materyali olarak belirlenmesidir. Bu sınırlılık doğrultusunda gelecekteki araştırmaları yürütecek araştırmacılara; her sınıf düzeyinden ders kitapları ve farklı derslere ait ders kitaplarını analiz sürecine dâhil etmeleri önerilmektedir. Böylece sınıf seviyesi ile okunabilirlik puanı arasındaki ilişkinin yönü ve farklı derslerdeki metinlerin okunabilirlik düzeylerindeki değişim daha net tespit edilebilir. Araştırmanın sahip olduğu bir diğer sınırlılık ise metinlerin okunabilirlik düzeylerinin sadece Ateşman (1997) tarafından Türkçeye uyarlanan okunabilirlik formülüne göre hesaplanmış olmasıdır. Dolayısıyla gelecekteki araştırmaları yürütecek araştırmacılara; Türkçeye uygun veya Türkçenin yapısı gözetilerek geliştirilen farklı okunabilirlik formüllerini kullanmaları önerilmektedir.

Çıkar Çatışması

Yazar, araştırmayla ilgili herhangi bir çıkar çatışması oluşturabilecek finansal ya da kişisel ilişki bulunmadığını beyan etmektedir.

Yazarların Katkı Oranı

Araştırmayla ilgili tüm süreçlerden yazar tek başına sorumludur ve yazarın katkı oranı %100'dür.

Kaynaklar

- Asem, B. (2012). Readability assessment of printed materials: going beyond readability formulas. *International Journal of Environment, Ecology, Family and Urban Studies*, 2(4), 45-56.
- Ateşman, E. (1997). Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi. *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, 58, 171-174.
- Bargate, K. (2012). The readability of managerial accounting and financial management textbooks. *Meditari Accountancy Research*, 20(1), 4-20. doi:org/10.1108/10222521211234192
- Baş, B., ve Yıldız, F. İ. (2015). 2. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin okunabilirlik açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 52-61.
- Benjamin, R. G. (2012). Reconstructing readability: Recent developments and recommendations in the analysis of text difficulty. *Educational Psychology Review*, 24(1), 63-88. doi:10.1007/s10648-011-9181-8
- Bezirci, B., ve Yılmaz, A. E. (2010). Metinlerin okunabilirliğinin ölçülmesi üzerine bir yazılım kütüphanesi ve Türkçe için yeni bir okunabilirlik ölçütü. *DEÜ Mühendislik Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi*, 12(3), 49-62.

- Bormuth, J. R. (1967). *New data on readability*. Minneapolis, Minnesota: University of Minnesota
- Brangan, S. (2015). Development of smog-cro readability formula for development of smog-cro readability formula for healthcare communication and patient education. *Collegium Antropologicum*, 39(1), 11-20.
- Chall, J. S. (1988). The beginning years. In B. L. Zakaluk & S. J. Samuels (Eds.), *Readability: Its past, present ve future*. Newark, Delaware: International Reading Association.
- Clifton, C., Staub, A., and Rayner, K. (2007). Eye movements in reading words and sentences. In R. P. G. v. Gompel, M. H. Fisher, W. S. Murray, & R. L. Hill (Eds.), *Eye movements: A window on mind and brain*. Amsterdam: Elsevier.
- Cohen, L., Manion, L., and Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. London: Routledge.
- Çağlayan, G. (2024). *Maarif Modeli çerçevesinde okutulan 5. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik düzeyleri*. Paper presented at the 7. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu, İstanbul.
- Çepni, S., Gökdere, M., and Küçük, M. (2002). Adaptation of the readability formulas into the Turkish science textbooks. *Energy Education Science and Technology*, 10(1), 49-58.
- Çetintürk, A., Karafilik, F., Özdemir, H., Erdoğan, İ., ve Yiğit, R. (2025). *Türkçe 2. Sınıf ders kitabı* (E. Ünal, İ. Çoşkun, ve M. Temur Eds.). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Çiftçi, Ö., Çeçen, M. A., ve Melanlıoğlu, D. (2007). Altıncı sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik açısından değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(22), 206-219.
- Delice, A., Aydın, E., ve Kardeş, D. (2009). Öğretmen adayı gözüyle matematik ders kitaplarında görsel öğelerin kullanımı. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 8(16), 75-92. doi:<https://izlik.org/JA98KM87PK>
- Dreyer, L. G. (1984). Readability and responsibility. *Journal of Reading*, 27(4), 334-338.
- Durukan, E. (2014). Metinlerin okunabilirlik düzeyleri ile öğrencilerin okuma becerileri arasındaki ilişki. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(3), 68-76.
- Elli, T. (2011). *İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin anlaşılabilirlik düzeyleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 08.10.2018 tarihinde erişildi.
- Fry, E. B. (2002). Readability versus leveling. *The Reading Teacher*, 56(3), 286-292.
- Gallagher, T. L., Fazio, X., ve Gunning, T. G. (2012). Varying readability of science-based text in elementary readers: Challenges for teachers. *Reading Improvement*, 49(3), 93-112.
- George, D., ve Mallery, P. (2001). *Spss for windows step by step: A simple guide and reference 10.0 update* (3 ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın öğretimi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Güven, S. (2010). *İlköğretim 6. sınıf fen ve teknoloji ders kitabının okunabilirliği ve hedef yaş düzeyine uygunluğu*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Konya, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 11.10.2018 tarihinde erişildi.

- Güven, M. ve Yaşartürk, İ. (2025). Sınıf öğretmenlerinin okuduğunu anlamayı ölçmede kullandıkları soruların yenilenmiş Bloom taksonomisi'ne göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 280-294.
- Güyer, T., Temur, T., ve Solmaz, E. (2009). Bilgisayar destekli metin okunabilirliği analizi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(4), 751-766.
- IBMCorp. (2016). *IBM SPSS Statistics for Windows (Version 24.0)*: IBM Corp.
- İskender, E. (2013). *Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin kelime ve cümle yapılarıyla okunabilirlik düzeyleri arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Trabzon, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden> 11.10.2018 tarihinde erişildi.
- Kalın, Ö. U., ve Aydemir, A. (2017). 4. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının farklı okunabilirlik formüllerine göre incelenmesi. *Studies in Educational Research and Development*, 1(1), 83-108.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatay, H., Bolat, K. K., ve Güngör, H. (2013). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik ve anlaşılabilirliği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(6), 603-623. doi:10.9761/jasss1770
- Köse, E. Ö. (2009). Biyoloji 9 ders kitabında hücre ile ilgili metinlerin okunabilirlik düzeyleri. *Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Journal of Arts and Sciences*, 12, 141-150.
- Küçükahmet, L. (2011). *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu* (3 ed.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- McLaughlin, G. (1969). SMOG grading: A new readability formula. *Journal of Reading*, 12, 639-646.
- Mert, E. L. (2018). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlikleri. *International Journal of Language Academy*, 6(1), 184-198. doi:http://dx.doi.org/10.18033/ijla.3866
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2009). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (1-5. sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Genel Müdürlüğü.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı (5, 6, 7, ve 8. sınıflar)*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Mirzaoğlu, V., ve Akın, E. (2015). 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin okunabilirliği üzerine bir inceleme *Sürt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 167-176.
- Okur, A., & Arı, G. (2013). 6, 7, 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliği *İlköğretim Online*, 12(1), 202-226.
- Okur, A., Arı, G., Ersoyal, F., ve Okur, E. K. (2013). 5. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliği. *Sakarya University Journal of Education*, 3(2), 65-79.
- Okur, Ç. (2003). *DeneySEL tipografinin görsel iletişime etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

- Öksüz, H. İ., ve Keskin, H. K. (2022). A study on the impact of readability on comprehensibility. *International Journal of Progressive Education*, 18(1), 322-335. doi:https://doi.org/10.29329/ijpe.2022.426.18
- Özbek, A. B., ve Ergül, C. (2018). İlkokul 4. sınıf ders kitaplarının okunabilirliklerinin değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 653-668. doi:10.17860/mersinefd.398401
- Özçelik, F. C. (2025). *İlkokul Türkçe ders kitaplarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özdemir, S. (2016). Beşinci sınıf Türkçe ders kitabındaki öyküleyici ve bilgilendirici metinlerin okunabilirlik durumu. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 1(1), 33-46.
- Richards, J. C., Platt, J., and Platt, H. (1992). *Longman dictionary of language teaching and applied linguistics*. London: Longman.
- Strong, R. W., Silver, H. F., Perini, M. J., and Tuculescu, G. M. (2002). The challenge of textbook reading. In *Reading for academic success powerful strategies for struggling, average, and advanced readers, grades 7-12*. Thousand Oaks, California: Corwin Press.
- Tekbıyık, A. (2006). Lise fizik 1 ders kitabının okunabilirliği ve hedef yaş düzeyine uygunluğu. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 441-446.
- Temur, T. (2002). *İlköğretim 5. sınıf Türkçe ders kitaplarında bulunan metinler ile öğrenci kompozisyonlarının okunabilirlik düzeyleri açısından karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden 11.10.2018 tarihinde erişildi.
- Temur, T. (2003). Okunabilirlik (readability) kavramı. *TÜBAR*, 13, 169-180.
- Topkaya, Y., Kalm, Ö. U., ve Yılar, B. (2015). Readability of the primary education 8th grade citizenship and democracy education textbook and its suitability for target age level. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(1), 480-491.
- Tosunoğlu, M., ve Özlük, Y. Ö. (2011). Okunabilirlik ve ilköğretim 1. sınıf Türkçe ders kitabındaki düz yazı metinlerinin okunabilirlik açısından değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 189, 219-230.
- Ulusoy, M. (2009). Boşluk tamamlama testinin okuma düzeyini ve okunabilirliği ölçmede kullanılması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 105-126.
- Yalın, H. İ. (1996). Ders kitapları tasarımı. *Milli Eğitim Dergisi*, 61-65.
- Yazıcı, K., ve Yeşilbursa, C. C. (2007). Sosyal bilgiler derslerinde yazılı materyallerin öğrencilerin okuma seviyelerine uygunluğunun belirlenmesinde kullanılan ölçme araçları. *TSA*, 11(1), 83-98.
- Zamanian, M., and Heydari, P. (2012). Readability of texts: State of the art. *Theory and Practice in Language Studies*, 2(1), 43-53.
- Zorbaz, K. Z. (2007). Türkçe ders kitaplarındaki masalların kelime – cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri üzerine bir değerlendirme. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 87-101.

Extended Abstract

Introduction

Despite the rapid advancements in technology driven by artificial intelligence, textbooks continue to play a vital role as an indispensable part of education. This is because textbooks will always remain essential due to their comprehensive structure and the fact that they allow a year's worth of content to be easily accessed in a single source (Strong, Silver, Perini, and Tuculescu, 2002). Textbooks are the most widely used teaching materials in the classroom; they are consistent with the objectives and learning outcomes of the current curriculum and guide teachers in shaping their teaching (Delice, Aydın, and Kardeş, 2009). As with any curriculum, textbooks play a significant role in the latest curriculum, the Turkey Century Education Model (CTEM). CTEM explicitly states that the selected texts must be appropriate to the class and student level (Ministry of National Education, 2024). One of the most common methods used to determine whether a text is suitable for a student's level is to calculate the readability score. However, the concepts of readability, legibility and comprehensibility are frequently confused and even used interchangeably.

Consequently, planning the readability levels of texts included in Turkish textbooks is a crucial factor that textbook authors, editors and publishers must take into consideration. With this in mind, the aim of the present study is to examine the readability levels of the texts in the Year 2 primary school Turkish textbook prepared within the framework of the Turkey Century Education Model (CTEM). In line with this objective, the syllable, word and sentence lengths of the narrative and informative texts included in the book were analysed. The averages obtained from these values were used in the readability formula adapted to Turkish by Ateşman (1997), and the readability values of the texts in the textbook were calculated.

In line with this general objective, answers will be sought to the following questions:

1. What are the average syllable, word and sentence lengths of the texts in the 'Turkey Century Education Model' Year 2 primary school Turkish textbook?
2. What are the readability scores and difficulty levels of the texts in the textbook according to the readability formula adapted into Turkish by Ateşman (1997)?
3. Do the readability scores of the texts show a significant difference according to text type?

Method

This study aims to compare readability scores obtained through document analysis according to text type. On this basis, it can be said that this study was conducted using a descriptive research model. In a descriptive research model, no intervention is made in the situation under study, and the situation is presented as it actually exists (Cohen, Manion and Morrison, 2007).

The research material consists of the Year 2 primary school Turkish textbook, which was approved as an educational resource by the Ministry of National Education, Directorate of Curriculum and Instruction, via letter no. 131715185 dated 5 May 2025, and prepared in accordance with the CTEM (Çetintürk et al., 2025).

A total of 25 texts from the eight themes featured in the Year 2 primary school Turkish textbook were included in the present study. The narrative and informative texts identified through document review in the study were analysed using the readability formula adapted into Turkish by Ateşman (1997), and the readability score and level of each text were determined. According to the formula, the readability score is calculated as follows:

$$\text{Readability Score} = 198.825 - (40.175 \times 1) - (2.610 \times 2)$$

In this study, conducted to examine the readability levels of the texts in the Year 2 primary school Turkish textbook prepared within the framework of the Turkey Century Education Model, the data were analysed using the SPSS 24 software package (IBM Corp., 2016).

Findings

The average readability scores for the narrative texts included in the study were 74.40, whilst those for the informative texts were 65.86. Furthermore, upon examining the skewness and kurtosis values for these texts, it can be said that the data follow a normal distribution.

It is observed that the readability scores of the narrative texts included in the study range from a high of 88.36 to a low of 57.55. On the other hand, it is observed that the readability scores of the informative texts range from a high of 82.89 to a low of 50.18. Of the total 25 texts included in the study, 8 are classified as intermediate level, whilst 17 are classified as easy level. Seven of the eight texts classified as of medium difficulty—which we might describe as more challenging to read than other texts due to their relatively lower readability scores—are informative texts. It can therefore be inferred that the words in informative texts are, on average, longer in terms of syllables than those in narrative texts, and that the sentences contain more words. The analysis revealed a significant difference in readability scores between narrative texts and informative texts ($t(23)=2.403, p<.05$).

Conclusion, Discussion and Recommendations

Based on the findings, it can be concluded that narrative texts are easier to read, given that they scored higher in terms of readability. This finding is consistent with numerous studies in the literature (Baş and Yıldız, 2015; Mirzaoğlu and Akın, 2015; A. Okur and Arı, 2013; Öksüz and Keskin, 2022; Özbek and Ergül, 2018; Özçelik, 2025; Özdemir, 2016).

This study was conducted to examine the readability levels of the texts in the Year 2 primary school Turkish textbook, which was developed in line with the ‘Turkey’s Century Education Model’. In this regard, the main limitation of the study is that only the Turkish textbook and only the Year 2 level were selected as research materials. In light of this limitation, it is recommended that researchers conducting future studies include textbooks from all year groups and textbooks from different subjects in the analysis process. In this way, the direction of the relationship between year group and readability score, as well as changes in the readability levels of texts across different subjects, can be identified more clearly.